Algemene Vereniging Schoolleiders
Adres:
Herenstraat 35
3512 KB Utrecht

(030) 236 10 10
info@avs.nl
www.avs.nl
KVK 40476538
Bankrekening:
NL02 RABO 0368903435

Position paper Academie & Vakvereniging Schoolleiders (AVS)

Gerichte bekostiging funderend onderwijs

Ten behoeve van het rondetafelgesprek in de Tweede Kamer d.d. 18 november 2026

Geachte onderwijswoordvoerders,

Al jaren wordt er gediscussieerd over de vraag of de lumpsumbekostiging voldoende grip biedt op de besteding van onderwijsgeld en daarmee op onderwijskwaliteit. AVS onderschrijft dat publiek onderwijsgeld doelmatig moet worden besteed en dat daarover transparant verantwoording moet worden afgelegd. Tegelijkertijd stelt AVS bij de wens om meer grip te krijgen op de besteding van onderwijsgeld een fundamentele vraag: wie moet er meer grip krijgen? De politiek, het ministerie, het schoolbestuur of juist de schoolleider?

Voor AVS staat voorop dat bekostiging, in welke vorm dan ook, de onderwijsopgave moet ondersteunen. Het is de schoolleider die binnen de school onderwijsinhoud, personeel, professionalisering en beschikbare middelen met elkaar verbindt en daarover dagelijks keuzes maakt. Die keuzes bepalen uiteindelijke de kwaliteit van het onderwijs. Het vertrekpunt zou daarom niet méér centrale financiële sturing door de overheid moeten zijn, maar een sterkere positie van de schoolleider, ook in het samenspel met het schoolbestuur.

Onze kernboodschap: meer politieke grip op de besteding van onderwijsgeld betekent niet automatisch meer grip op de kwaliteit van het onderwijs. En juist daar zou het uiteindelijk om moeten gaan.

1. Structurele opdrachten vragen om structurele bekostiging

AVS deelt de wens van het kabinet om scholen minder afhankelijk te maken van tijdelijke subsidies. Structurele financiering voor structurele taken is voor ons een belangrijk uitgangspunt. Onderwijs is immers mensenwerk en investeringen in onderwijs zijn voor een belangrijk deel investeringen in mensen. Basisvaardigheden, personeelsontwikkeling, professionalisering en onderwijskwaliteit zijn geen tijdelijke projecten die eenvoudig kunnen worden gestart en gestopt. Scholen moeten hierop meerjarig beleid kunnen voeren.

Dit sluit aan bij het advies van de Onderwijsraad uit 2018 om terughoudend te zijn met doelfinanciering, waaronder ook gerichte bekostiging valt. Autonomie om eigen keuzes te maken en stabiele bekostiging zijn belangrijke voorwaarden voor het voeren van langetermijnbeleid. Doelfinanciering kan passend zijn wanneer gerichte impulsen nodig zijn, bijvoorbeeld voor vernieuwing of innovatie. Ook de Raad van State, die in oktober 2025 negatief adviseerde over het wetsvoorstel, benadrukt in zijn advies het belang van financiële voorspelbaarheid voor scholen.

2. Administratie is geen onderwijskwaliteit

Gerichte bekostiging kan administratieve voordelen hebben wanneer daarmee bestaande subsidieregelingen worden vervangen. Dat voordeel verdwijnt echter wanneer in plaats van de subsidieaanvraagnieuwe bestedings-, activiteiten-, informatie- en verantwoordingsverplichtingen komen.

In februari 2025 vulden ruim 100 schoolleiders de AVS-peiling over het wetsvoorstel in. Daarnaast organiseerde AVS een webinar waarin we met ruim 20 schoolleiders spraken. Hun ervaringen en opvattingen hebben we verwerkt in onze reactie op de internetconsultatie bij het wetsvoorstel.

Daarin uitten we onze zorgen over de nieuwe administratieve lasten die het wetsvoorstel mogelijk maakt: drie soorten verplichtingen en zeven mogelijke verantwoordingsvereisten, waaronder een plan van aanpak, het vastleggen van advisering van de medezeggenschapsraad, activiteitenverslagen, bewijslast, presentielijsten, facturen en deelname aan onderzoek.

Deze administratieve lasten komen in de praktijk vaak geheel of gedeeltelijk bij de schoolleider terecht. Tijd die wordt besteed aan registratie en bewijsvoering kan niet worden ingezet voor onderwijskundig leiderschap, teamontwikkeling en duurzame kwaliteitsverbetering. Als nieuwe verantwoordingsregels de administratieve belasting van scholen verhogen zonder aantoonbare bijdrage aan beter onderwijs, schieten ze hun doel voorbij.

Dit is nadrukkelijk geen pleidooi voor geld zonder verantwoording. Publiek geld vraagt om publieke verantwoording. Maar die verantwoording moet primair gaan over gestelde doelen, gemaakte keuzes, bereikte resultaten en geleerde lessen, en niet over een opeenstapeling van administratieve bewijsstukken.

Met opmerkingen [Lt1]: Deze alinea naar het eind van deel 2 verplaatsen?

Gerichte financiële prikkels leiden niet vanzelf tot duurzame verbetering van de onderwijskwaliteit. Kwaliteit ontstaat in scholen waar professionals gezamenlijk leren, keuzes onderbouwen en verbeteringen langdurig volhouden. AVS vindt het daarom essentieel dat de overheid niet alleen stuurt op geldstromen, maar ook investeert in de professionele ontwikkeling van leraren en schoolleiders en in een lerende cultuur binnen scholen. Bekostiging moet dit professionele handelen zoveel mogelijk ondersteunen en versterken.

3. Zet de schoolleider in positie

In het debat over bekostiging gaat het vaak over de verhouding tussen overheid en schoolbestuur. Daarmee blijft één cruciale professional te veel buiten beeld: de schoolleider.

De schoolleider moet de onderwijsinhoudelijke opgave, personele keuzes, professionalisering en beschikbare middelen in samenhang kunnen afwegen. Niet iedere school heeft immers dezelfde opgave. Het Nederlandse scholenlandschap is divers: scholen verschillen in leerlingenpopulatie, context, denominatie en pedagogisch-didactisch concept. Daardoor is niet iedere school geholpen met dezelfde maatregelen of dezelfde inzet van middelen.

Juist daarom is professioneel leiderschap binnen de school van groot belang. AVS pleit voor een volwaardige en geborgde positie van de schoolleider bij de verdeling en inzet van middelen binnen de onderwijsorganisatie. Dat vraagt om een goede en sterke professionele dialoog tussen bestuur, intern toezicht, medezeggenschap en schoolleiding. Het vraagt bovendien om sterke, goed toegeruste schoolleiders die daadwerkelijk ruimte hebben om verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van hun school te nemen. Nieuwe landelijke financierings- en verantwoordingsprocedures kunnen die professionele verantwoordelijkheid niet vervangen.

Verzoeken van AVS aan de Tweede Kamer

AVS vraagt de Tweede Kamer om bij de verdere behandeling van het wetsvoorstel de volgende uitgangspunten centraal te stellen:

- **Structureel waar het structureel is.** Maak structurele en voorspelbare bekostiging de norm voor structurele onderwijsopgaven.
- **Gerichte bekostiging alleen waar het aantoonbaar nodig is.** Zet gerichte bekostiging terughoudend in, alleen voor tijdelijke impulsen zoals vernieuwing en innovatie, en stel duidelijke grenzen aan het gebruik ervan.
- **Proportionele verantwoording.** Voorkom dat minder subsidieadministratie wordt ingeruild voor nieuwe verantwoordingsbureaucratie. Toets vooraf wat nieuwe eisen betekenen voor de administratieve belasting van scholen en schoolleiders.
- **Een geborgde positie voor de schoolleider.** De schoolleider is cruciaal voor de kwaliteit van de school, maar heeft in het huidige onderwijsbestel een onvoldoende geborgde positie. Zorg dat de schoolleider daadwerkelijk wordt betrokken bij en invloed heeft op de inzet van middelen voor de eigen school.
- **Sturen op doelen en resultaten.** Laat verantwoording gaan over onderwijsdoelen, onderbouwde keuzes, bereikte resultaten en geleerde lessen, niet over gedetailleerde bewijsvoering per activiteit.

Tot slot

Het debat over bekostiging is maar dan een technische discussie over geldstromen Uiteindelijk gaat het over de vraag waar we de verantwoordelijkheid voor goed onderwijs leggen en wie we in staat stellen die verantwoordelijkheid daadwerkelijk te dragen.

Wie meer grip wil op de kwaliteit van het onderwijs, moet daarom niet alleen sturen op de geldstroom, maar vooral de schoolleider in positie brengen om onderwijsinhoud, mensen en middelen met elkaar te verbinden en daarover verantwoorde keuzes te maken.

Met vriendelijke groet,
Academie & Vakvereniging Schoolleiders (AVS)
Karin Straus, Voorzitter

Over AVS
Academie & Vakvereniging Schoolleiders (AVS) is de beroeps- en vakvereniging voor schoolleiders. AVS vertegenwoordigt de stem van de schoolpraktijk aan landelijke en sectorale beleidstafels, ondersteunt leden met praktisch en juridisch advies en biedt via de AVS Academie professionaliseringsactiviteiten voor leidinggevenden in het onderwijs.

Bronnen
- Onderwijsraad, Inzicht in en verantwoording van onderwijsgelden, 4 juli 2018.
- Raad van State, Advies over het voorstel voor het invoeren van gerichte bekostiging in het onderwijs, vastgesteld 15 oktober 2025.
- AVS, Reactie wetsvoorstel Gerichte bekostiging, 2025; AVS, "AVS kritisch op wetsvoorstel Gerichte Bekostiging", 12 maart 2025.
- Rijksoverheid, "Nieuwe vorm bekostiging geeft kabinet meer grip op besteding onderwijsgeld", 26 juni 2026.
- Tweede Kamer der Staten-Generaal, wetsvoorstel 36 981, Gerichte bekostiging van het funderend onderwijs, ingediend 1 juli 2026.